Székesfehérvár, 1905. XII. évfolyam, 71. szám. Szombat, junius 24.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad cat· licarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ cim alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak: **Egy évre 12 kor., ½ évre 6 kor., ¼ évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.**

Felelős szerkesztő: **BILKEI FERENC.**

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.** Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Mezőgazdasági evolució.

Válasz ifj. Zichy János gróf cikkére.

Kétségtelen, hogy Magyarország közélete a közelmult esztendőkben a mezőgazdasági érdekek munkálása szempontjából igen nagy változáson ment keresztül. Nem lehetünk rá ugyan nagyon büszkék, hogy ezt fejlődési mozzanatként kell kiemelnünk, de mégis konstatálnunk kell, hogy a mezőgazdasági közkérdések: *divatba jöttek.* Ennyit valónak kell elfogadnunk; többet reálisan megállapitani még alig tudnánk.

Hogy a mondott kifejezés eszmekörében maradjunk az uj divatnak lelkes pártfogója volt a leköszönt földmivelésügyi miniszter is. Tudjuk, hogy a napisajtóban eddig nem tapasztalt élénkséggel tárgyalódtak a mezőgazdasági kormány szapora intézkedései. A miniszter költségvetése millióinak egy részét fákra, ménekre, vetőmagvakra stb. váltotta fel, amiket szétosztott; másik részét az országban gazdasági funkciókat teljesitő szakközegeinek nagy tábora szakszerü utmutatás, tanácsadás, vagy munka alakjában vitte a gazdák közé; harmadik részét egyesületi és szövetkezeti segélyre vitték széjjel.

Ez helyes és jó. A modern állam anyagi támogatását semmiféle nép sem nélkülözheti immár a gazdasági téren s egyáltalán a közérdekü létesitmények terén. Hiszen például a dusgazdag, tevékeny és intelligens publikumu Anglia is évenként 300 millio koronát juttat azon intézményeknek, melyekben a társadalmi közérdekü munkálkodás összpontosul. Az állami „non interventio“ elve ma már mindenütt fel van adva. Gazdasági életünk jelenlegi viszonyai között az ezerképü, ezerszemü, ezerzsebü állami támagatás óhajtott dolog. De nem szeretnénk és azt hangsulyozzuk, ha gazdaközönségünk ezt állandó és természetes rendül fogadná el és elméjében ama gondolat jegecesednék ki, hogy nálunk a gazdasági feladatok oroszlánrészét a kormányzásnak kell megoldania — a gazdaközönség pedig csak detail dolgokra szoritkozzék. Nem; az egészséges fejlődés processusa az, ha a gazdaközönség munkássága előtte és nem utánna jár a kormányzati tevékenységnek.

Ellenállhatlan erővel jön fejünkbe ez a reflexio, midőn ifj. Zichy János gróf urnak e lap hasábjain megjelent cikkét olvastuk. Ebben mezőgazdasági iparágról van szó. Hogy mily könnyü volna ezen eszmék teljesitése, azt Zichy János gróf ur a legkézzelfoghatóbban indokolja cikkében. És mégis, mintegy lemondással teszi hozzá: „Fájdalom, legtöbbször egy ellenvetéssel találkozunk minden kedvezményező lépésnél: „nem lehet!“

Miért ez a „nem lehet?“ Hol van gyökere e dudvának? Hisz ifj. Zichy János gróf ur cikkében nyiltan kimondja, *hogy egy ilyen mezőgazdasági iparág* létesitésére megvannak az összes előfeltételek: a föld jóminősége, a gazdák intelligenciája, melyek elég vonzóerővel birnak arra, hogy „esetleg még a külföldi tőkét is ide csalják?“ És mégis: „Nem lehet!“

Nézzük meg a „nem lehet“-et közelebbről.

Talán a fejérmegyei gazdaközönség elméjében e sorok elején emlitett állami intervencio vert volna gyökeret? De hisz ez esetben az annyiak által és oly rég óhajtott cukorgyár létesitésének eszméje a sültgalamb értékére devalválódnék.

Ez nem lehet oka annak a „nem lehet“-nek.

Fontosabb ok volna talán az iparivállalathoz szükséges pénz előteremtése. Bizonyára ez a dolog gerince. Pénz nélkül mire sem megyünk. Ámde itt szabad legyen megemlitenem azt, hogy az iparivállalat financirozásához oly ajánlatok birtokában vagyunk, melyek a legkedvezőbbek — ha a kockázat ki van zárva. Nekünk e kockázat egy részét kell magunkra vállalnunk csak, s meg lesz a szükséges pénz a vállalathoz.

Meg van a szükséges szellemi tőke és képesség, a kellő szakértelem ily ipari vállalat létesitéséhez. Ifj. Zichy János gróf ur reflektált Erekinek „gazdasági evolucio“ cimü cikkére, s lehet, hogy benne — ez ügy mozgatójában látja a kellő szakértelmet, mely biztos alapra fektetné a tervezett vállalatot.

Ezek egyenként is okai lehetnek annak a „nem lehetnek.“ Ámde megfontolandó a megyei gazdaközönségünknél tapasztalt társulási hajlam teljes hiánya is. Már pedig Schultze-Delitsch, a szövetkezeti eszmének Németországban egyik legnagyobb apostola, ettől az eszmétől várta a világ ujabb megváltását, minden társadalmi és gazdasági baj megszüntetését és az individualizmus fénykorában előre megmondotta a szövetkezések nagy szerepét a jövő gazdasági rendszerében. Reménye ma még csak kis mértékben teljesedett. De a jövő homályából egyre határozottabban bontakozik ki az a hatalmas feladat, mely a szö

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Valaki meghalt.

Valaki meghalt tegnap este . . .
Valami asszony lehelett,
A lélekharang a toronyban
Két hosszu versben csengetett.

Az asztalomnál ültem. Irtam
S a lelkem megrendült belé . . .
Én Istenem, a földi élet
Mily hirtelen lesz semmivé . . .

Ma még remény, vágy, édes ábránd
Degasztja büszke kebledet,
Holnap? Ki tudja? Szük koporsó
Borul föléd már . . . ugy lehet.

Jer angyalom, kérd velem Istent:
Legyen hozzád irgalmas Ő,
S tegye valóvá szent kegyelme,
Amit szerelmünk álma sző.

Könyv-ajánlás.

Nem adtam néked én virágot,
Letörtet, gyorsan hervadót,
Bár szép szinéért, illatáért
Eped, rajong egész valód.

Eszmék, érzések szép virága
Csokorba fűzve többet ér,
Mert, boldogít, ha illatárja
Tisztán, üdén, szivedbe ter.

Olvasd tehát csak elmerüllen
Nagy szivek, elmék könyvét!
Remény, orom, vigasztalások
Virágait keresd meg itt!

Csuggj lelkesülten, szent orommel
Az itt talált eszméneken,
S áldást aratsz le, örök áldást,
Hidd el, magadnak és nekem! . . .

A mi szerelmünk.

Legyen a mi szerelmünk tiszta
Mint a virág, amely beissza
A gyémántfényu harmatot.
Legyen fehér, mint a hópehelyke,
Melyet a földre téli este
Az ég, a felho hullatott.

Legyen meleg a mi szerelmünk,
Vigaszt a bu kost benne leljünk
S ragyogjon ugy, miként a nap!
Nyomán fakadjon udvös élet,
Mely, bár lesznek sok, sok evet,
Szebb legyen egyre s boldogabb.

Legyen orök a mi szerelmünk!
S ha jó a perc, hogy utrakeljünk
Egy jobb hazába te, vagy én,
Az illmaradtra majd leszórja
Egy szebb, örök találkozóra
Szent balzsamat a hit, remény.

Szemlér Ferenc.

Lillácska.

A haja olyan volt, a hogy a két vastag fonaton a nap megcsillant, mintha ezüstös fehérszőkére aranyport hintettek volna. Kis Gretchen-arca üde, piros, mint a havasi rózsa s a szeme nagy barna, csodálkozó szem, a minő az őzikéknek van, a mik a házuk körül szaladgáltak. Mert egy nagy erdő közepén lakott Lillácska, akár a mesebeli királykisasszonyok. Körül-körül a zengő fák, a beszédes nyár, suttogó jávorfa, mintha csakugyan meseországból kerültek volna oda és Lillácska elábrándozott rajtuk, malatt sürün olvasta Marlittot, az ő mindannyiszor csunya leányaival és titokzatos szerelmes hőseivel.

Egyszer azután a hogy felpillantott s ez is ugy beleillett volna valami szép mesébe, maga előtt látta a kiről annyit álmodott ébren, a kire annyiszor gondolt csöndes, holdvilágos éjszakán, a kit várt, maga se tudta honnan. Szép szál fiu volt, egyszerü vadászruhában s a fegyverére támaszkodott, a mig jobb kezével megemelte kis tollas, zöld kalapját.

Lillácska felemelkedett ülőhelyéből, a könyv a fölére esett; ő maga a kötényе rózsaszin fodrát babrálta.

A férfi egy lépéssel közelebb ment hozzá s a kezét nyujtotta neki. A leány alig érintette. Arca olyan piros volt, mint a láng.

— Hazamegyek, mondta gépiesen.

A férfi lehajolt és fölvette a könyvét:

— Tessék . . .

S az ujjaik megint összeértek. A piros galagonyabogyó mosolygott rajta, a száraz fü belekapaszkodott a batiszt ruhája fodrába, a beszédes nyárfa, a suttogó jávorfa, valamennyi azt kérdezte tőle futtában:

— De hát mi bajod lett egyszere, édes kis Lilla?

Mai lapunk 6 oldal.

00000024

vetkezésekre vár. Milliók meggyőződése csak lassan jegecesedik ki; de milliók vannak már is, kik felismerték annak gazdasági jelentőségét s mellette minden más gazdasági jelenség háttérbe szorul. Meghódol előtte minden társadalmi réteg, felkarolják az államhatalom apostolai, a társadalom legjobbjai.

Csak a fejérmegyei gazdaközönség helyezkednék e jelenséggel szemben a rideg konzervativizmus álláspontjára? Csupán e megye, mely hivatva van vezérszerepet vinni a gazdasági iparvállalatok létesitésének terén, folytatná továbbra is azt a gazdasági rendszert, melyet Horánszky Nándor olyan találóan mondott baleset ellen való biztositásnak? Hisz a dolog természetes fejlődése az, hogy a mezőgazdaság mellett kifejlődik az ipar, amely azután a mezőgazdaság különféle termékeit felhasználja s ezzel belterjesebbé teszi a gazdálkodást. A belterjes mezőgazdaságnak okvetlen szüksége van a mezőgazdasági iparra. Ellentéteket termelő és ipar között a szervezkedés nem támaszt, sőt egyre jobban tért foglal ama meggyőződés, hogy egészséges ipari vállalat csak viruló mezőgazdaság mellett fejlődhetik, s viszont a belterjes mezőgazdaság csak kifejlett ipar mellett lehetséges, mely a mezőgazdának sok, eddig értéktelen termékét képes felhasználni. A gazdaság fejlődésével, ha a cirkuláció élénkebb lesz, ha az individualitás kifejlődik, ha a birtokos termékeinek egyre nagyobb részét hasznosithatja s eddig értéktelen termékeit az ipar feldolgozza, a földbirtokos jövedelme jelentékenyen növekszik. De növekszik vele a munkásnak jövedelme is. Ez a tőkének és munkának nagy és igazságos törvénye, mely megszünteti a kivándorlást, a munkáskarok elvonulását.

Miért nem értjük meg mégis a kor szavát? Miért az idegenkedés a társulástól megyénkben? Egy vessző eltörik, de egy kévével óriás sem bir; az egyesülésben van az erő.

Vagy nincs zászlóvivő? Nincs, a ki kilépve a tettek terére maga köré tudná gyüjteni a megye gazdáit? Van! Ifj Zichy János gróf megyebeli földbirtokos, az ő kezébe adjuk a vezetés zászlaját. En részemről felkérem őt a nyilvánosság előtt, hogy vegye kezébe a kezdés munkáját; *hivjon bennünket össze az ügy megvitatására*, hiszem, hogy a hideg közönyt sikerül leküzdenie. Vagy vissza kell térnünk oda, hogy a mezőgazdasági kérdésekkel való foglalkozás *divatja* még nem fejlődött ki egyetemes és a maga ezer meg ezer aprólékos dolgában imponáló munkásággá. Még csak *divat* az ma is. Nekünk pedig divatszerü érdeklődés helyett erős elhatározásokra, a gazdasági érdekek átérzéséből meritett tartósabb hatásu ösztönökre van szükségünk, hogy a gazdasági társadalmi tevékenység képe ujabb, erőteljesebb alakot öltsön.

Vértessy Lajos.

Küzdjünk a tüdővész ellen.

Sorakozzunk!

Junius 30-ika nagy nap legyen egészségügyi krónikánkban. Egybehivta ezen napra a főispán ur Ő méltósága Székesfehérvár szab. kir. város és Fehérmegye törvényhatóságának szinejavát, hogy lépjen sorompóba, izenjen irtó háborút a pusztitó vésznek, mely hazánkban 70—75 ezer, városunkban és megyénkben 6—700 áldozatot követel évenkint. A holtakat sirjaikból feltámasztani nem tudjuk, megmarad utánuk is a lelki gyötrelem és nyomor azon körökben, honnan a kérlelhetetlen halál a kenyérkeresőt, a legkedvesebbet kiragadta. De ami borzasztóbb, gyötör a kinos aggodalom, hogy a megmaradottak és kivül állók is valamennyien martalékává lesznek a fertőző kórnak, mely az áldozatokat megkövetelte. Ezen aggodalom annál indokoltabb, ha meggondoljuk, hogy csak testvértörvényhatóságunk területén legalább 4000 tüdővészes, fertőző beteg tengeti nyomoruisággal teli életét és szórja a fertőző kóranyagot szerteszét az egész területen rang- és álláskülönbség nélkül egészséges embertársaira.

Emberek legyünk, érző lények, pezsdüljön meg szivünkben a vér a kiméretlen baj láttára, enyhitsünk és enyhitve védekezzünk! Nem szanatóriumok kellenek most még nekünk, kik ilyeneket kellő számban létesiteni nem tudunk, hanem egyesült erővel sorakozzunk egy zászló alá, küzdjünk az ellenség ellen és védekezzünk! A nyugoti államok példáján buzduljunk, az ott elért bámulatos sikerekből tanuljunk. Gyülekezzünk számosan, mindannyian a nagylelkü főispáni meghivóra, mondjuk ki, hogy egyesülünk, küzdünk tőlünk telhető erővel az emberiség legnagyobb ellensége, a tüdővész ellen!

Menjünk, sorakozzunk!

UJDONSÁGOK.

— **Jegyzőválasztások.** Lapunk előbbi számában emlitettük röviden, hogy Arany Mihály Sárszentmihályon lett jegyzővé választva. Arany Mihály megválasztása, miután ellenfele nem is volt, egyhangulag történt. Jandrók Viktorral Förstner Albert állott szemben. A szavazásnál Förstner 7, Jandrók 9 szavazatot kapott. Igy tehát Jandrók két szótöbbséggel választatott meg.

— **Eljegyzés.** *Barcza* Lajos budapesti postatávirda hivatalnok eljegyezte Székesfehérvárott *Winter* Hermin kisasszony posta- és távirda-kezelőnőt, dr. Vizteleki Frigyes orvos nővérét.

— **Köszönet nyilvánitás.** Pfinn István ur, a Fejérmegyei Takarékpénztár titkára, 10 kor. szakértői diját a Fejérvármegyei Rabsegélyző Egyletnek volt kegyes adományozni. A nemes adományért hálás köszönetet mond az egyesület Pfinn István urnak, ki jótékonyságával az egylet célját, a megtévelyedetteknek a társadalmi életbe való visszajutását s jó utra való térését előmozditani kegyes volt.

— **A régészeti egylet** s régiségtár ügye ugy látszik ujra feléled. Gróf Zichy Jenő, városunk nagyérdemü képviselője vette kezébe az ügyet s a fővárosban az illetékes körök figyelmét annyira felköltötte, hogy esetleg államsegélylyel is fognak járulni a régiségtár berendezéséhez. E végből pénteken gróf *Zichy* Jenő kiséretében *Szalay* Imre min. tanácsos, a nemzeti muzeum igazgatója városunkba jött s megnézvén a régiségtárt Károly János nagyprépost, báró Fiáth Pál főispán s dr. Hattyuffy Dezső kiséretében, meggyőződött róla, hogy eddigi gyüjteményünk elég alkalmas arra, hogy a továbbfejlesztés alapját képezze. Kilátásba helyeztetett, hogy az esetre, ha a megyeház Simor-utcai része alkalmas módon felépül, s ott a régiségtár elhelyezést nyer, az állam rendes segélyt ad. Különben ezen ügy most már a megye s a kormány között rendes tárgyalás alapját képezi.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A helybeli nagy kereskedők elhatározták, hogy folyó hó 25-től kezdve vasárnaponkint egész augusztus 20-ig bezárólag üzleteiket nem nyitják ki.

A kuszó szeder átölelte lábait, de ő haragosan szétszakitotta a leveles indát s egy apró Katica-bogarat, mely fölsétált a vállára, kiméletlenül lesodort a tenyerével:

— Hazamegyek . . .

Tul a kerek tisztáson állott a házuk. A taposott gyalogsövény ép oda vezetett. Léckerités fogta körül, szép piros, sárga, meg rózsaszin mályva-rózsak kandikáltak ki rajta a magas száraikon.

A verőce nyitva volt s az egyik virág-ágy mellett két apró fiu játszott a homokban. A nagyobbik szájára tette a mutató-ujját, a mint halkan mondta:

— Pszt, Lilácska, a mama beteg.

A kisebbik is felnézett erre. Olyan ózikeszeme volt, mint Lillának s aztán csöndesen paskolták megint a nedves homokot az apró barna kezükkel.

— A szegény mama, sóhajtott Lilla a hogy a zihált, rekedt köhögés kihallatszott a szobából, megint rohamai lehettek.

Benyitott hozzá lábujjhegyen. Kiss mollfüggönyökkel volt beaggatva az ablak szélről, a hol nem érte be egészen, éles, sárga csikot vetett be a nap.

— Vedd le Lilácska a függönyt, ugy szeretem a meleget, mondta az asszony és sütkérezett benne. Csak a divánra dőlt le ruhástól.

Lilácska odabujt mellé, közel egészen. Két karjával átfogta az anyja nyakát, arcát odaszoritotta annak a forró fejéhez s elkezdett sirni csöndesen.

— Nagyon szeretlek, mama nagyon . . .

A könye hullott, csupa nedves lett tőle a ruhájuk.

Simogatta az asszony végig, végig a leány fehér homlokát a forró kezével.

— Szegény Lilácska! Majd hozzá tette hirtelen: no s mit tennél, ha megtalálnék halni?

Görcsösen felzokogott erre Lilácska, a kis keble csak ugy pihegett belé. Alig tudta megvigasztalni az anyja. Még hogy lefeküdtek este, álmában is egyre pisszegett . . .

Pedig csak megtörtént, meg. Szép őszi napon, mikor piros volt a fa lombja s a levél zörögve hullott a száraz füre. A dalos madár elhallgatott valamennyi, csak a két gerlice bugott a nagy, tornyos kalitkában. Az orgonabokor meg hajtogatta feléje az ágat, mintha csak mondta volna:

— Ugy, ugy, siratgassátok ti is . . .

Zörgős gally kopogott olykor az ablakon. A két kis fiu a Lilácska fekete ruhájába kapaszkodott. Féltek.

— Halálmadár kopog az ablakon, mondta a nagyobbik és megborzadt.

— Majd lelövi a papa, vigasztalta a kicsi és a puskák felé mutogatott, melyek a falon voltak sorjában. De ő is közelebb huzódott a nénjéhez.

Csöndesen feküdt a hideg asszony a koporsóban. Az a kis szenvedő vonás is elsimult az arcán, a mi annyi szemrehányást tett az urának reggel, mikor odahajolt feléje a marcona ember s beszélgetett vele, a hideg asszonynyal:

— Durva voltam hozzad, sokszor bántottalak . . .

Felelt az a kis szenvedő vonás:

— A türés, a hallgatás, az a leány, az asszony sorsa . . .

— Nem szerettelek eléggé . . .

A hideg asszony mintha összébb szoritotta volna a szájszéleit:

— Tudtam . . .

Ráborult a marcona ember és igy zokogta

— Oh bocsáss meg nekem . . .

És kisimult a szenvedő arc:

— Megbocsátok, mindig is megbocsátottam.

Szeliden mosolygott.

— Alszik, mondta Lilácska a két kis fiunak, mikor fölemelte őket, hogy megcsókolják.

— Odakint hullott, egyre hullott a sárga levél . . .

* * *

Uj levél nőtt a régi helyébe és a Lilácska szivében is oszlani kezdett a szomoruság. Fokozatosan. Első mosolygása csak olyan volt, mint az ibolya nyilása tavaszszal, bátortalan halovány; hova-tovább szinesedett, ugy, hogy vadrózsanyiláskor már ő maga is olyan volt, mint egy üde, piros virágszirom.

Ezt a hasonlatot különben a vadász mondta neki, a kivel csak összetalálkozott azután is, a jó Isten tudja, miféle véletlenségből.

S már nem is félt ugy tőle. A kezét is megmerte simogatni, el is nézte sokszor, hogy milyen finom, fehér, mint a nagyuraké.

00000025

— **Közgyülés a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. évi junius hó 26-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében rendes havi közgyülést tart melynek tárgysorozata a következő:

Vaszary Kolos hercegprimás válasza a hozzá intézett üdvözlő feliratra.

Tallián Béla volt földmivelési miniszter tudatja, hogy ezen állásától fölmentetett.

Az iskolaszék ujra alakitása.

A Mantz János-ovoda épitésének vállalatba adása.

A légszeszvilágitási vállalat megvétele.

Több telekeldarabolási ügy.

A város általános csatornázási tervének elkészitése.

A Simor-utca keleti során készitendő aszfalt-járda zárt ajánlati feltételei.

Az utadóalap 1903. és 1904. évi zárszámadása.

Auerbach Gábor s társai városi tanitók kérvénye korpótlékaikra vonatkozóiag.

Csipkés Gyula és Teleki Sándor által megkezdett rajztanitói tanfolyam bevezetése.

Az urhidai ut kiépitése.

A városház nagytermének helyreállitása.

A hivatalos óráknak a nyári hónapokban leendő megváltoztatása.

Giffing Ede kérvénye az Árpád-fürdő mellett levő 560 □-öl terület eladása iránt.

Előterjesztés a 7 gyógyszertár felállitása ügyében.

A tegyelmi választmány beterjeszti egy jogerőre emelkedett felmentő határozatát.

Gebhardt Bódog pénztáros kérvénye 2 havi szabadságidő engedélyezése iránt.

Reé István főkapitány bemutatja Hungler Margit szülésznői oklevelét.

— **Régiségtárunk** ugy részben már rendeztetett, a megyeház udvarában két szobába helyeztetett el. A közönség mint értesültünk, az ősz folytán megtekintheti. Felhivjuk ezuttal is az érdeklődő közönséget, hogy birtokukban levő régiségekkel gyüjteményünket szaporitani sziveskedjenek, hogy az minél helyesebb képét mutassa megyénk multjának.

— **Utcaelnevezések.** Lapunk legutóbbi számában emlitettük, hogy Plossek Ferenc kir. tanácsos, nyug. pénzügyigazgató a városi törvényhatósághoz inditványt nyujtott be aziránt, hogy a Dinnye-utca csalai Kégl György nevéről *Kégl György-utcának* neveztessék el. Midőn ezt tudomásul hoztuk, az igazság érdekében meg kell jegyeznünk, hogy ezt az eszmét hónapokkal ezelőtt Tóth Artur biz. tag vetette fel. Szavai széles körben visszhangra is találtak, sőt Plossek Ferenc inditványának beadása előtt a bizottsági tagok már tekintélyes számu aláirásukkal tettek bizonyságot Tóth Artur inditványa melletti állásfoglalásukról. Plossek Ferenc inditványa élénk jele annak, hogy Kégl György neve városszerte mekkora népszerüségnek örvend. Tóth Artur inditványa, mely a legközelebbi közgyülés egyik tárgya leend, a következő:

Tekintetes közgyülés!

Kégl György, a nemeslelkü emberbarát elévülhetlen érdemet szerzett a vármegyei Szent György közkórház létesitése által, mely nemcsak a szenvedő emberiségnek nyujt enyhet, de városunknak is egyik diszét képezi.

Ennélfogva inditványozzuk, hogy a Tekintetes Közgyülés a nemeslelkü emberbarát iránti tiszteletből a Dinnye-utcát nevezze el Kégl György-utcának.

Székesfehérvár, 1905. junius 15.

Tóth Artur, Dr. Holly Géza, Dr. Saára Gyula, K. Horváth István, Say Ferenc, Kováts István, Almássy János, Kováts Alajos, id. Almássy Ferenc, Dieballa György, Dr. Eisenbarth Károly, Karl István, Bölkei Ferenc, Dr. Borchert Jenő, Knittelhoffer János, Richter József, Kolm Adolf, Trummer Sándor, Sommer Mór, Laufennauer Ferenc, Schlammadinger Alajos, Héjj József, Tremkó József, Lipp Ágoston, Wolkenstein Hermann, Deutsch Aladár, Steger Péter, Embecht József, Rauscher Béla, Dr. Vermes Mihály, Pénzes Imre, Dr. Keczán Liviusz, Aujedszky Adolf, Dr. Schlammadinger Jenő, Kalteneckert Márton, Nagy Ignác, Koromaji Károly, Weihinger Sándor, Keresztes Zsigmond, Pápay Nándor, Dr. Perl Miksa, Dr. Csöppenszky Mihály, Hübner Károly.

*

Egy másik inditványt Bilkei Ferenc biz. tag terjeszt a közgyülés elé azzal, hogy a magyar nemzet nagy fiának, a napokban elhunyt József kir. herceg emlékét, a kihez Fejérmegyét és Székesfehérvár szab. kir. város közönségét a tiszteletnek és hálának kapcsai füzték, tisztelje meg városunk törvényhatósága azzal, hogy egyik élénk forgalmu és előnyös fejlődésben levő utcáját, a Zöldfa-utcát *József-utcának* nevezze el.

— **Helyreigazitás.** A jótékony nő egylet májusi mulatságára adományozók nevei közül tévedésből kimaradt Skalka Jánosné, a ki ételadományt és özv. Schiffer Imréné, a ki 2 kor-t ajándékozott. A hiányt ezennel helyreigazitjuk.

— **Iskolaszéki ülés.** Székesfehérvár városi iskolaszéke tegnap délután tartotta ez iskola évben utolsó ülését K. Horváth István elnöklésével. Az iskolaszéknek ez amugy is utolsó ülése volt, amennyiben, a tagok egy nagy részének mandátuma lejár és az uj választás a legközelebbi közgyülésen lesz. Matskássy Rózsa polgári leányiskolai igazgató bejelenti, hogy a Göbel alapitvány ösztöndijára a tanári kar Pollák Mária IV-ik, Weisz Ilona III-ik és Gondán Irma II-ik osztályu tanulókat ajánlja. Az iskolaszék Pollák Máriának, aki jeles tanuló, itélte oda az ösztöndijat. — Krasznapolszky Ida a francia nyelv tanitásáról lemondott. Az iskolaszék megbizza az igazgatót, hogy gondoskodjék egy francia nyelvmerter alkalmazásáról. — Szirbek József az elemi iskolák igazgatója tudatja, hogy Medgyessy József tanitónak az iskolaszék utólagos jóváhagyása reményében működési bizonyitványt adott. Kinos feltüntetést keltett az ülésen az igazgatónak ama bejelentése, hogy Ferry Oszkár őrnagy levélbeli feljelentést tett Lambert Vilmos tanitó ellen, mert kis fiát brutális módon bántalmazta. Az ügy megvizsgálására az iskolaszék egy szükebbkörü bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai az elnökön és igazgatón kivül dr. Eisenbarth Károly, dr. Kövessy István és dr. Schlammadinger Jenő. Az ülés végén K. Horváth István elnök hálás köszönetét fejezi ki az iskolaszék tagjainak három évi munkálkodásukért.

— **Papszentelések.** A holnap és holnapután leendő papszentelések nem — mint irtuk — 7 órakor, hanem reggel fél 7 órakor kezdődnek.

— **Custozza és Solferino.** A helyben állomásozó uhlánus ezred ma ünnepelte a custozzai és solferinói csaták évfordulóját. A szokásos ünnepségek azonban tekintettel József kir. herceg halálára, az idén elmaradtak. Reggel a legénység a tisztikarral élén szentmisét hallgatott a Szent-Ferenc-rendiek templomában. Ezen napon bizonyos alapitványok kamatait kiosztják a legénység és az altisztek között. Jutalmat kaptak: Öt darab Napoleon aranyat: Halbich Ferenc, Gusztovics Rohus, Zubrzicky János, Jasszer Samu, Ladenhausen Adolf ősmesterek. 40—40 kort: Prodanovics Milán, Mondl János, Csizmek Imre, Weisz Náthán, Sjeverac István, Mesarec Mihály, Koloder Ignác, Mihajlovics Dániel, Gyuga István, Kovacic Tamás, Miholic János őrmesterek, Godek András, Marcinkovits Mihály, Grizmajer Antal szakaszvezetők, továbbá 1 káplár és 1 ulánus. Ezenkivül még 2 ulanus 10—10 kort. kapott.

— **Elmarad a vármegyei közgyülés.** Fejérvármegyének f. hó 30-ikára hirdetett közgyülése bizonytalan időre elhalasztatott.

— **Az adómegtagadás.** A képviselőház szerdai határozata országszerte felverte a kedélyek nyugalmát. Hogy az országos felzudulás, mely a szerdai ülés nyomán kelt, Fejérmegyében is visszhangra talált, az egészen természetes. Hiszen Fejérmegye egy szálig ellenzéki képviselőt küldött az országházba. Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága a hétfői közgyülésben foglalkozik ezzel a kérdéssel s nincs kétség benne, hogy a közgyülés óriási többséggel csatlakozik a képviselőház tiltó rendelkezéseihez. Az inditványt dr. Holly Géza biz. tag fogja a gyülésnek benyujtani. Mint érdekes jelenséget emlitjük meg, hogy főispáni körökben roppantul kellemetlen ez a gyors fellángolás s ha már mindenáron muszáj rajta keresztülesni, legalább halasztani szeretnék egy-két hónappal. Szóval részletekben szeretnék levágatni a kutyafarkát. Az ellenzék azonban elvi és nem megalkuvási alapon állván, semmi esetre sem hajlandó az ilyen sziveskedésre.

Lám a megyeházán már könnyebben megy a dolog. Ott a 30-kára kitüzött közgyülés ismeretlen időkig elhalasztatott. Talán bizony attól félnek, hogy a péntek kétszeresen szerencsétlen napja lesz a Tisza hű követőinek.

— **Az önkéntes tüzoltók kérelme.** Az ország összes tözoltó-testületei augusztus 11—14-ig Szegeden kongresszust és ezzel kapcsolatban tüzoltói versenyeket tartanak. A helybeli önkéntes tüzoltó-egyesület azon kérelemmel fordult a városhoz, hogy e célra 800 koronát ajándékozzon. A tanács tegnap tárgyalta a kérelmet s 500 korona megadását fogja javasolni. A kongresszusra egy 12 emberből álló csapat és 3 parancsnoksági tag menne le.

— **Beirások a felső kereskedelmi iskolába.** A székesfehérvári kereskedelmi iskolában a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter 1901. május hó 9-én kelt rendelete folytán a tanulók felvétele és beirása junius 30-án és julius hó 1. és 2. napjain eszközöltetik és ugyanekkor fizetendő a felvételi, illetve a beiratási dij is, melynek lefizetése ellenében a tanulók beirási igazolványt kapnak. Az osztályfőnököknél való jelentkezés, valamint a beirás folytatása szeptember hó 1., 2. és 3. napján történik.

— Ki tudja, nem vagyok-e én valami elátkozott király, Lillácska, — nevetett a vadász.

— Király, igen, mondta ábrándosan a leány és elpirult. Aztán a hosszu, vastag hajával átkötötte a férfi csukláit.

— Fogolykirály — és nevetett hozzá édesen, ártatlanul.

— Maga pedig, Lillácska, a legeslegszebb baba, a világon. A papája ugy lopta el Tündérország valami játékos kirakatából.

— Nem, nem vagyok baba, nem vagyok játék, — ugrott fel haragosan, — királyné szeretnék lenni . . .

Aztán tréfára fogta a dolgot:

— Hát persze, nem lehetek-e én is valami elátkozott királykisasszony?

Kecses mozdulattal felcsavarta a haját hegyes rokokó kontyba, leoldta a kis selyemkötőjét s ugy huzta maga után a pázsiton, mint a hogy a sleppjüket szokták az udvari dámák.

— No, nem vagyok-e épen olyan?

— Aranyos igy is, de cukorbabának még aranyosabb . . .

— Menjen, haragszom, mondta és elfutott.

A kertjük szögletében bujt el, a mályvák mögé, a melyek ebben az esztendőben is szépen viritottok. A kezét a szivére szoritotta; nagyon futott s alig birt lélekzethez jutni. Igy várt néhány percig, aztán kidugta fejét a sürüségből.

Az apját látta jönni a fiatal vadászszal és hallotta, a mint beszélgettek. Baloldalt ment az öreg s vontatva ejtette ki a szót a mély basszszushangján.

— Az életem adnám érte, méltóságos uram ha arra kerülne a sor, de a másét se kimélném, nem!

Majd csöndesebben folytatta:

— Tudja, méltóságos uram, milyen könnyen tüzet fog a lányok szive, az Isten teremtette már ugy őket és azért mégegyszer felkérem, ne tessék beszédbe eredni vele.

Lillácska ugy fogózkodott meg a keritésbe, hogy el ne bukjék. Szédület fogta el, keringő táncot járt vele a világ. Forróság verte ki a homlokát s a keze hideg lett, mint a jég. Imbolyogva ment fel a homokos uton, de mosolyogni próbált, hogy az apja jött rá szemközt.

— Lillácska sápadt, hizelgett neki a marcona ember, a hogy magához vonta. No majd elvisszük innen a hegyek közé az én hazámba, a hol a levegő sokkal frissebb és jobb mint itt, — itt, a hova az országutról beszáll a por, az a gyilkos por. Nézd ez a kabát milyen szürke rajtam, a szegény anyád is abba pusztult belé.

Lillácska megint mosolyogni próbált, de önkénytelenül olyan fájdalmas vonás huzódott az ajka köré, mint annak a hideg asszonynak a koporsóban:

— Mienk a csöndes türés, a hallgatás . . .

Mányiné Prigl Olga.

00000026

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn este jelenik meg.

— **Gotterhalte.** Dr. Saára Gyula biz. tag a hétfői közgyülés elé inditványt fog terjeszteni, a melyben felszólitást intéz a város törvényhatóságához az iránt, hogy mint kegyúr hasson oda' miszerint a Gotterhalte-ének, mely politikai vonatkozásainál fogva általános visszatetszést kelt, többé a processzioknál ne alkalmaztassék. A magunk részéről nem tettük volna szóvá az ügyet, hogy elejét vegyük minden féremagyarázásnak. De dr. Saára inditványa kapcsán mi is kifejezést adunk azon általános óhajnak, hogy ez a szerencsétlen ének nem áhitatot, hanem sértő diszonanciát kelt az egyház magasztos ünnepén. Szivet-lelket elbűvölő ünnep az Oltáriszentség kedves ünnepe. Az egyház a külső fény eszközeivel is igyekszik hatalmába ejteni a sziveket, mindenki örvend, a lélek imába merül. Aztán jön ez a fatális ének, letöri az áhitat szárnyait s imádság helyett olyan szavakat fakaszt, a melyek megszentségtelenitik az Isten tiszteletére szánt ünnepet. Szinte borzadva hallottuk, hogy a tanuló ifjuságot tanáraik csak alig tudtak visszatartani a botránycsinálástól. De mikor a tanárok szivét-lelkét is gyülölet tölti el aziránt a szomoru jelentőségü ének iránt, a mikor az áhitat helyett azoknak a lelkében is az aradi tizenhárom sötét emléke merül fel, a kiket magasztos önfeláldozásukért ennek az éneknek hangjai mellett huztak fel a bitófára, akkor igazán csak az Isten őriz meg bennünket attól, hogy a legszebb egyházi ünnep megdöbbentő jelenetek szinterévé változzék. Ez az ének, a mi magyar érzelmeink arculütése, nem kell se testünknek, se lelkünknek. Hű fiai vagyunk egyházunknak, készséggel vetjük alá magunkat mindennek, a mit rendel. De a mi felesleges és nem szükséges és botrányt keltő, az ne legyen vörös posztó. A hivőt nem lehet elválasztani a magyar embertől.

— **Rajz és festmény kiállitas.** Marton Jakab főreáliskolai rajztanár magánnövendékei rajzaikból és festményeikből (táj-, csendéletképek, helybeli tipikus alakokról készitett tanulmányok stb.) kiállitást rendeznek a főreáliskola rajztermében. A kiállitás megtekinthető 25. 26. 27 és 28 án d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5 ig. Felhivjuk a közönség figyelmét az érdekes műkiállitás megtekintésére.

— **A szeretet nevében.** Az Országos Pázmány Egyesület védőirodájától vettük az alábbi sorokat: Néhány hét előtt a „Magyar Szó"-ban láttunk egy hirt „A szeretet nevében" feliratával, melyet a „Népszava" c. szocialista sajtóorganum „Ez is Krisztus papja?" cimmel vett át. Megtámadta mindkét lap Petrovits Gyula nyiregyházai apátplebánost azért, mert Altmann Pál szabó nejét nem akarta egyházi temetésben részesiteni. Ennyit mondanak a nevezett lapok, melyekhez az O. P. E. beszerzett információi alapján a következőket füzi: Altmann Pállal több év óta pusztán polgári kötésben élt Demjanovits Erzsébet s két gyermekök is lett. Mindketten katholikusok. Egyházilag egybekelni még a nő halálos ágyánál sem akartak, noha figyelmeztetve lettek a nő édes anyja utján, ki tőlük külön lakott, hogy keljenek össze, a plebános ingyen összeadja, meggyóntatja s — ha meghal — eltemeti. Erre Altmann Pál azt felelte, hogy megesküdött ő egyszer a polgárinál, az egyházira nincs szüksége. Ugyanekkor leszurással fenyegette a beteg nőt s anyját, ha katholikus papot mernek hivni a házhoz. A buzgóbb hivek figyelmeztették a káplánt, ki a betegeket provideálni szokta, hogy ne menjen oda, mert őt is agyonüti az az ember. A papok erre a nő anyját kérték, vigye el a beteget magához, ott majd meggyóntatják s ha meghal, eltemetik. — Ez lehetetlen — felelt a nő — mert a férfi nem engedi. Ez este történt, másnap reggelre meghalt a nő s minthogy az egyházzal ki nem békült, a hivek megbotránkoztatása nélkül nem volt eltemethető. — Sem a plebános, sem a káplán a „Népszava" cikkének olvasásáig nem tudták, hogy Altmann szocialista, ezért eljárásuknak indokát ez a körülmény nem képezhette. Különben valószinü, hogy a plebános elleni hajszát a nyiregyházai ev. ref. lelkész inditotta, akit feldühösitett az, hogy a plebános jezsuitákkal kilenc napi missiót tartatott Nyiregyházán. Akkor az egyik nyiregyházai napilapban megtámadta a tiszteletes ur a jezsuitákat és az apátot, nemkülönben ilyen kijelentést is tett: hát legyen harc! Ezen idő óta pedig egyik valótlanságot a másik után röpiti és röpitteti világgá a protestáns pásztor csupa felekezeti féltékenységből. Lehet is oka erre, ha látja a katholikusoknál a pezsgő hiveletet és zsufolt templomot s ezt összehasonlitja az ő templomával, mely vasárnaponként is üres.

— **József főherceg és a szocialisták.** Pár év előtt történt, hogy szemlét tartott a szegedi honvédgyalogezred fölött s Dessewffy Sándor csanádegyházmegyei püspök nyomban sürgönyzött Jászay Géza apátplebánosnak, mint kerületi esperesnek, hogy tisztelegjen a főhercegnél, üdvözölje nevében, egyben mentse ki, amiért gyöngélkedése miatt nem jelenhetett meg személyesen.

Jászay eleget tett az utasitásnak s kihallgatást kért. József főherceg pedig sajnálkozva kiáltott fel:

— Beteg a jó öreg? Akkor legalább előbb meglátogatom, mintsem terveztem. A jövő héten ugyis beszédem lett volna vele.

Aztán elmondta, hogy mi dolga van a püspökkel.

— Van nekem itt a szomszédos Torontálban egy jókora darab birtokom. Rendes, becsületes nép lakja, annál jobban megdöbbentett, mikor azt hallottam a minap, hogy kiütött köztük a szocializmus.

Tegnapelőtt, hogy itthon voltam, gondolom, beszélni kellene velük. Korán keltem, hajnali négy óra volt, de már akkor szedelőzködtek, jöttek ok is deputacióba.

— Mi baj, jó emberek? — kérdem tőlük.

— Sok! — feleli a vezetőjük, — szegények vagyunk, képtelenek a megélhetésre. De legalább templomunk volna, ahol imádkozhatnánk! Bár volna papunk, aki misét mond, tanitónk a ki a gyermekeinket oktassa! Muszáj itt lázongani.

— Hm, muszáj? Hát hallgassanak csak ide. Beszélni fogok a püspökkel és lesz templom, meg pap. Jó lesz?

— A' biz jó.

— Beszélek a miniszterrel és kapnak iskolát, meg tanitót. Jó lesz?

— Nagyon jó.

— Végre segitek a legnagyobb bajaikon és adok a magaméból olcsó gerendát, hogy ne kelljen messzire menniök, hanem itt tudjanak megélni a faluban. Jó lesz?

— Most már egészen jó.

— Dehogy is jó dehogy, — feleltem nekik most már egy kicsit haragosan. Hogy van az, hogy kendtek eddig sosem panaszkodtak, csak most jutott eszükbe?

A magyarok csak integettek, alig merte kinyögni valamelyikük:

— Drágul az élet.

— Helyes, mondjuk, hogy drágul, De azt is mondják meg nekem, hogy mikor járt itt utoljára a „pesti ur?"

— Enyte, hát már ezt is tetszik tudni! — szólta el magát az egyik.

Persze hogy tudtam. Informáltak már akkorára engem a leteső bajok nagyobbikjáról, épen azért adtam nekik ezt a tanácsot:

— Amit igértem, megtartom (meg is tartotta), azonban: ha meg egy ilyen „pesti ur" jön ide le izgatni a becsületes magyar népet, ragadjanak dorongot és verjék el istenigazában.

— **Távozó tanitó.** Medgyessy József városi el. isk. tanitót Budapest fő- és székváros iskolaszéke, miután a kandidáló bizottság első helyen jelölte, ma beválasztotta a főváros tanitói karába. Tulajdonképen gratulálnunk kellene, a mikor ennek a szép kitüntetésnek és elismerésnek hirét hozzuk, de inkább sajnálkozásunkat fejezzük ki a fölött, hogy városunk tanitói kara egy derék, intelligens, megjelenésében mindig kvalifikált tagjának távozásáról szólunk. Medgyessy Józseftől minden ismerője fájdalommal búcsuzik el, mert azon kevesek közé tartozott, a kik társadalmilag is számitottak, a ki minden jó ügy munkásai közt szivesen látott férfiu volt s a kinek művészi hajlandóságait pl. a Polgari Dalkör élén is szives örömmel láttuk. Mindezt pedig azért mondjuk itt el, hogy rámutassunk arra a szomoru oszlásra, a mely városunk tanitói körében évek óta végbemegy. Elment Magó Károly, Tóth Ferenc, Tálos József, Káth József stb. a kiknek mindegyike az elsőrendűek között számitott. Miért? Mert másutt mindenütt jobban megbecsülték őket s különösen anyagiakban jelentős előnyökre számithattak. Budapest 2200 kor. fizetést és 640 kor. lakbért s 5 évenkint 220 kor. korpótlékot ad Medgyesynek. Minálunk pedig a tanitókra gondolnak legutoljára. Pár év előtt egy zseniális húzást csináltak, a kezdő tanitó fizetését 3 évre uj rend szerint osztották be. Azóta aztán állandóan azzal dicsekszenek és torkolnak le minden fizetés-javitási kérelmet: hiszen az önök fizetése már ugyis rendezve van. Azt azonban szerényen elhallgatják, hogy az uj rendezés szerint azért egy fél fillérrel sem dagad többtől a szerény tanitói erszény. Nem mondhatjuk, hogy nincsenek kiváló tanitóink. Vétenénk az igazság ellen, ha az ellenkezőjét vallanánk. De azt is megjegyezzük, hogy a legtöbbet családi tekintetek tartanak csak vissza városunkban s most is nem egy tört a fejét azon, hogy rövid időn szebb vidék felé veszi utja irányát. Azzal szokták magukat vigasztalni az intézőkörök, hogy akad pályázó elég. Lehet. De csak egy-két év alatt is (figyelemmel kisérjük) 25—30 pályázóból 5—10 re devalválódott a szám s azoknak egy tiszteletreméltó része a szépnemből kerül ki. Szóval gondolkozni kell a tanitók anyagi helyzetének javitásán is. Örvendünk, ha a városi tisztviselőknél elismerik, hogy 2000 kor. kevés egy intelligens (családos) ember megélhetésére. De nem szabad elfelejteni, hogy az az 1400 korona fizetéssel biró tanitó még kevésbbé élhet ugyanoly körülmények közt. Pedig az ő kvalifikációja se kisebb s a munkaköre? . . . talán nehezebb is, fontosabb is. Pl. annak a macerálásnak, a melyet egy csomó tanitóval évek óta űz a nemes város, a kik a minister által is jogosnak elismert korpótlék megadásáért kérvényeznek, egyátalán nincs helye. Hogy miért bizottságozzák azokat agyon éveken keresztül, azt egyátalán nem értjük, pláne mikor tudja mindenki, hogy a közigazgatási biróság végtére mégis a várost marasztalja el. Igy könnyü a tanitókat elkeseriteni és utilaput kötni a talpuk alá. S hogy a tanügy nem nyer vele, az is bizonyos.

— **Értesités.** 1905. évi junius hó 29-én Székesfehérvárott a Polgári Lövöldében a helybeli felső kereskedelmi iskola uj épülete javára nagy kerti ünnepély rendeztetik, melyre a meghivók szétküldettek már, a mennyiben azonban valaki tévedésből nem kapott volna s arra igényt tart, szivesked jék azt a rendezőségnél bejelenteni. A mulatság sorozata: Kuruc énekkar tárogató kisérettel. Sátrak üditő italokkal, (az árusitást hölgyek teljesitik.) Rákóczy csárda. Török kioszk. Japán teaház. Halász csárda. A m. kir. V. honvéd kerületi zenekar nagy hangversenye. Colosseum színház: Változatos műsor, érdekes mutatványok és előadások, saját zenekar. Aquarium. Szerencse. Dioráma. Kerékpár felvonulás. Virág és confetti csata. Cigányzenekarok. Táncestély. Tündéries villamos világitás. Részletes műsor a helyszinén. Személyjegy 2 korona. — Családjegy (4 személyre) 5 kor. Felülfizetéseket tekintettel a nemes célra köszönettel fogadunk. Az ünnepély kezdete d. u. 4 órakor. Védnökök: gróf Zichy Jenő, v. b. t. t. Székesfehérvár szab. kir. város orsz. gyül. képviselője. Gróf Cziráky Antal, v. b. t. t. báró Fiáth Pál, Fejérvármegye és Székesfehérvár sz. kir. város főispánja. Gróf Széchényi Victor főrendiházi tag. Lánczy Leó, főrendiházi tag, a Budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke. Sándor Pál. orsz. gyül. képviselő, az O. M. K. E. elnöke. Tiszteletbeli elnökök: Dr. Faludi Miksa, Gerő Jakab, Havranek József, Huszár Ágoston, Kaltenecker Márton, Karl István, Koller Pál, Köhler József, dr. Kuthy József, Pápay Nándor, Pető Miksa, Pisky László, Rauscher Béla, Tóth Aladár, Wertheim Ármin. Elnökök: Deutsch Aladár, Hübner Károly, dr. Schlammadinger Jenő, Wertheim Pál. Alelnökök: Flits Miklós, dr. Korniss Zoltán, Stignitz Vilmos, dr. Vértessy Géza. Jegyzők: Keresztes Ferenc, László Jenő, dr. Schleicher Imre, Takáts Béla. Pénztárosok: Kubik Lajos, Németh István, Papp Arthur, Wéber J. Károly, Szalay Károly. Háznagyok: Deutsch Oszkár, Kubik János, Rupp Kálmán, ifj. Tóth István. Ellenőrök: Belák Ferenc, Berényi István, Hamvassy Tihamér, Kalmár Béla, Máder Jenő. Végül tisztelettel felkéri a vezetőség mindazon hölgyeket, kik a jótékonycél érdekében a jövedelem szaporitására kézimunkát lesznek szivesek adományozni, hogy azokat 28-ig Deutsch Aladár urhoz küldjék.

00000027

— **Meghivó.** A „Magántisztviselők orsz. szövetségének szfehérvári bizottsága“ e hó 26-án, hétfőn este ½9 órakor a „Tisztviselők otthonában“ rendkivüli közgyülést tart. Tárgy. A Tisztviselők otthonával leendő egyesülés. Az egyesület tagjai ezuton is felkéretnek, hogy a közgyülésen lehetőleg teljes számban sziveskedjenek megjelenni.

Dr. KÁRNIK JÓSZEF orvos, belgyógyász, szemész, sebész, gyermek- és nőorvos, a fejérmegyei Szt.-György közkórház volt alorvosa, tisztelettel tudatja, hogy a mai naptól fogva palotai-utca 19. sz. a. (Lichtneckert-ház) naponta d. e. 8—9 óráig s d. u. 1—3 óráig rendel.

— **Polgári Lövölde.** A lövöldében csütörtökön céllövészet és tekeverseny volt. Az eredmény a következő: Fegyver: I. Vida István (3), II. Kékessy László (3), III. Fleischer Lajos (3). — Pisztoly: I. Vida István. Vasárnap lesz a lövöldében az utolsó sétahangverseny és egyuttal a tekeverseny befejezése.

— **Rothschildékről.** Alig pár hét alatt a nemzetközi dinasztiának két tagja tért meg Ábrahám kebelébe: Rothschild Alfonz, a párisi cég főnöke és báró Rothschild Náthán, a bécsi cég csöndes társa, aki utolsó éveit Áfrikában tengette — valóban tengette — pusztai sátorban lakott, mert egészségi állapota nem türt más életmódot. A két Rothschild között a párisi volt az érdekesebbik. A bécsi, a csöndes társ, a tipikus kis Rothschildok közül való volt, sportsman és amateur, képvásárló és jótékony adakozó, de egyébként meglehetősen jelentéktelen ember. Már emlitett tulajdonságain kivül azt jegyezték föl róla, hogy nagyon szerette a virágokat. A másik, a párisi már más fából volt faragva. James Rothschild fia volt, azé az apáé, akit Zola Emil megörökitett a Pénz cimü regényben. Zola müvében Rothschildot Sundermannak hivják. Előszobájában tolonganak, lökdösik egymást a kéregetők. Miniszterek és nagykövetek is megfordulnak ott néha. Reggel ötkor kel és kilencig lankadatlanul dolgozik. Jelszava, hogy ő nem lopja a pénzt és nem ismer mást, csak számadást. Reggelinél együtt van az egész család: legalább tizenkilencen, gyermekkel, unokával. Az apróságok terrorizálják az öreget, lovácskát játszanak vele és az irodában a pultokra mászkálnak. Sundermannak nincs is egyéb öröme. Negyven esztendőn át mindig hüséges férj volt, érzéktelen minden csábitás iránt. Különben is annyira megöregedett, megrokkant, hogy csak tejjel szabad élnie. Ennek a Sundermannak Rothschild James báró volt az eredetije, aki már Lajos Fülöp és Guizot idejében európai hatalmasság volt s aki a párisi céget nagygyá tette. Zola regényében ő Mammon földi helytartója, akinek intésétől megremeg a föld. Zola azonban meglátta már Rothschildnak azt a jellemvonását is, melynek e dinasztia hanyatlására kell vezetnie. Sundermannak az a jelszava: Mindig rosszul jár az ember, ha a más pénzével garázdálkodik. Rothschildék hatalma és jelentősége az utolsó évtizedekben nagyot hanyatlott, mert ragaszkodtak ahhoz a hagyományos fölfogáshoz, hogy nem szabad bankot alapitani, nem szabad a más pénzével gazdálkodni. Ámde a más pénzével bankok alakultak, amelyek modernebbek voltak Rothschildéknál s a legjobb üzleteket elhalászták előlük. A „Credit Lyonnais“ s a nagy amerikai tröstök megfosztották Rothschildékat kiváltságos helyzetüktől s ők már nem a leggazdagabb kereskedők többé. Az Astorok, akik New-Yorkban a kellő időben vásároltak össze háztelkeket, a tröstparancsnokok és ipar-királyok sokkal nagyobb urak s a parvenü Beit Alfrédnak több a pénze, mint a londoni Rothschildnak. Viszont az is bizonyos, hogy ezek a milliók és milliardok nem olyan biztos pénzek, mint a zsidó dinasztia tőkéi. Rothschild Alfonz bárótól ered az a találó mondás: Rothschildék olyan gazdagok, hogy nem csinálhatnak jó üzleteket. Ők már csak mindig az állammal kereskednek, börzespekulációkba nem igen bocsátkoznak, a trösztöktől pedig épenséggel irtóznak. Mert igy kivánja ezt a családi tradició, szóval Rothschildék a mai üzleti világ matadorjaival szemben arisztokratáknak érzik magukat s épen ez lesz a vesztük. Amikor Franciaországban behozták a börzeadót, Rothschild Alfonz dühbe jött s felhagyott minden börzeüzlettel, mert — ugymond — nem türheti, hogy idegen emberek belenézzenek az ő üzleti könyveibe. Ez már a feudális bankár, aki különben is rossz szemmel nézte a uj szociális alakulásokat, a banküzletet svindlinek tartotta, haragudott a negyedik rend védelmere hozott adózási rendszerért, de azért 10 millió frankot adott munkáshajlékok épitésére. Ugy látszik, hogy a Rothschild-ház legtöbb tagjának kifejezett és határozott zsidó volta mellett is az arisztokrata családokkal való sürü összeházasodásuk is konzervativizmusokat növelte s igy meg fog esni az, ami pár evtizeddel ezelőtt hihetetlennek látszott volna, hogy az európai zsidó dinasztiát teljesen le fogják szoritani a térről az uj amerikai dinasztiák. De hát ez az ő dolguk. Magunkfajta szegény emberek ilyenkor afölött elmélkedünk, hogy Nat Rothschild, ki Bécsnek egyik legpazarabb, legfejedelmibb kincsespalotáját birta, az év jó részén át az afrikai pusztaságban egy sátorban tengette napjait, talán bizony — gyökerekkel. Ergo quid prodest?

Jégszekrények nagy választékban kaphatók **Márkus Simon özvegye és fia** *épület és müIakatos cégnél Székesfehérvárott, Jókai-utca 16. sz.*

— **Tüz a vidéken.** Komaromi István budapesti lakos, soponyai házában a napokban egy szalmakazal eddig ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A kár jelentéktelen, az elégett kazal nem volt biztositva. A tüz valószinüleg gyujtogatásból keletkezett. A nyomozás ez irányban megindult.

— **A jómadár.** Hirhedt betörő tolvajt fogott el tegnap délelőtt Marton József rendőr a Haltéren. Szopkó Istvánnak hivják, 41 éves, csákvári illetőségü munkakerülő asztalossegéd, aki körülbelül 15 évet ült már az ország különböző fegyházaiban. Szopkó legutóbb Budapesten tartózkodott és hogy miért rándult le Székesfehérvárra, micsoda büntényt akart elkövetni? — ez az ő titka maradt. A rendőrség több felé táviratban kérdezősködött, hogy Szopkó István lelkiismeretét nem-e nyomja valamely ujabb büntény. A jómadár egyenlőre a rendőrség foglya.

— **FONTOS TUDNIVALÓ!** Szines és fekete sevró és boxbőrcipők és minden más egyéb lábbeliek jókarban tartásához: *leghirnevesebb krémek és börlakkok* a legolcsóbb árban kaphatók. *Fernolendt* és *Leonhard-féle* világhirü *cipőfénymázak* (suviksz) *Szarvasbörfesték.* — *Orosz börkenőcs*, mely a bört puhává, tartóssá és vizmentessé teszi. — *Börapretura nyeregszappan, börlakkok*: lószerszámok, böröndök, kocsitetőbörök és mindennemü börök fényesitéshez. — *Kocsimosó és butortörülöbörök.* — *Kocsimosószivacsok.* — *Ruhadiszekre való börök minden szinben.* — Kaptafamühelyünkben készittetünk *kaptafákat, cipő és csizmasámfákat*, melyek a lábbelieket szép formájukban megtartják. — *Cipőfüzőkülönlegességek.* — *Legjobb denaturult spiritus literje 52 fillér.* — Matracokba és kocsiülésekbe való *lószőr, áfrik és tengerifü* eredeti gyári árakon: **Langráf Gábor és Fia** *gépszij és börkereskedésében Székesfehérvárott, Jókai-utca 8.* — Telefon száma 100. — Naponta postai szétküldés.

— **Csendélet Seregélyesen.** Iszonyu sebbel szállitották tegnap délután a helybeli Szt. György közkorházba Padics István seregélyesi cipészt, akinek egy haragosa balfelső karját kaszával egész a csontig átmetszette. Padicsnak régebb idő óta haragosa Varga Ferenc seregélyesi legény, aki most a község határában aratott. Padicsnak, aki szintén naponként kijárt a földjére, ott kellett elmenni Varga mellett. Mikor ez utóbbi látta haragosát, sohsem mulasztotta el gunyszavakkal illetni, sőt a napokban egy revolverrel is üldözőbe vette. Tegnap Varga ismét lehordta a mezőn keresztülhaladó Padicsot, aki végre is megsokalta a dolgot és visszafelelt bántalmazójának. Varga erre oly méregbe jött, hogy a kaszával kezében rontott Padicsra és azt mellén könnyebben, karján pedig sulyosan megsebesitette. Valószinü, hogy Padics karját amputálni kell. Varga Ferencet a csendőrök letartóztatták és bekisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Késelő fiu.** Miaráczi Mihály 13 éves fiu maroshegyi lakos a szintén ottani lakos Madár Sándor 12 éves fiut késével haragból megszurta, ugy, hogy az most betegen fekszik szülei lakásán. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Meglopta a leányát.** Kostyelik Mihályné csatornapart 3 szám. alatti lakostól a saját anyja, özv. Stefankovics Károlyné egy 400 koronás takarékpénztári könyvet ellopott és azzal Komáromba akart szökni. A tolvaj öregasszonyt a vasuti állomáson letartóztatták.

Egy pianino a szünidő két hónapjára bérbevételre kerestetik, cim megtudható a kiadóhivatalban.

Bor eladás!

Kitünő, tisztán kezelt, öreghegyi boraimat a t. közönség figyelmébe ajánlom.

Ujbor	. . . . .	**28 kr.**
Óbor	. . . . .	**32 „**
Vörösbor	. . . .	**36 „**

literes zárt palackban.

Németh János,

Simor-utca (Buza-piac) 37. szám.

IRODALOM.

(Uj zeneművek) Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében Budapesten megjelentek:

Moscheles J. „Bonboniére musikale“ cimen, könnyü és kedvelt darabok zongorára 2 kézre pontos ujjelzéssel ellátva. Ára 1 korona.

Pacher I. A. Op. 69. I. „Egy közismert népdal változatokkal“. Ára 1 korona.

Lányi Ernő tollából „6 népszerü magyar dal“ jelent meg. A magyar nóta pompás hajtása valamennyi. Ára 2 korona.

Ugyancsak töle jelent meg férfi karra: **„Sürü sötét éjszakában.“** Eredeti dal egyveleg. Vezérkönyv 1.50. Szolamok 80.

Helényi A. „Darabont induló.„ Ára e lendületes indulónak szép szines cimlappal ellává 1.60.

Kontor Elek az egyházi zenét ismét 2 ujabb müvével gazdagitotta.

Az egyik „Hazafias Mária dalok.„ I. f. énekhang org., harmon., vagy zongora kisérettel ellátva. Ára 3 korona.

A másik „Immaculata“ cimen jelent meg ugyanoly betétben mint az előbbeni. Ára 2 kor.

Anyakönyvi statisztika

1905. évi junius hó 17-től 1905. junius hó 24-ig

I. Születés.

Született: 6 törvényes fiú, 10 leány; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 16.

II. Halálozás.

Elhalt: 6 fi, 9 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiu: 0, leány: 2, törvénytelen fiu: 0, leány 1; 7 éven felüli fi: 6, nő: 6. — Összesen: 15.

E szerint a születés a halálozást 1-vel mulja felül.

Elhaltak: Hinlaisz Jakab, r. k. mázoló 73 éves Szt. György korház. — özv. Szegfü Józsefne, Langmár Magdolna r. k. 79 éves Fürdő sor, 10 sz. — Frim Anna, r. k. 1 hónapos Vásártér, 10 sz. Stipsits Ferenc, r. k. gyümölcs-kereskedő 46 éves, Haltér 11 sz. — Dominik Ferencne Szili Terézia, r. k. 20 éves, Olaj-utca 44 sz. — Forstner Istvánné Pallag Anna, r. k. 47 éves, Vendel-utca 15 sz. — Balasa János, ev. ref. önálló csizmadia, 71 éves Jancsár-utca, 1 sz. — Fekete Antalné Tolmecs Anna, r. k. 45 éves, Dinnye-utca 20 sz. — Pallagi Pál, r. k. 71 éves, téglavető napszámos, Mann-féle téglatelep. — Vukovits Sándor, g. kel. kisbirtokos 57 éves, Rác utca 5. — özv. Szakál Istvánné, Fekete Anna, r. k. 74 éves, Öreg-utca 39 sz. — Ridl Anna, r. k. negyed órás, Vendel-utca 11 sz. — Sörös István, földm. napsz, ev. ref. 51 éves, Szt. Gy. korház. — Szigli Anna, r. k. 8 napos Öreg-utca 23 sz. — Géza Józsefné Csöllei Zsuzsánna, r. k. 45 éves Szt. Gy. korház.

00000028

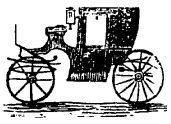

BORZA IGNAC

KOCSI-GYÁRTÓ.

Elvállal mindenféle **kocsijavitásokat** a legjutányosabb árban **Uj kocsik megrendelésre** szép és divatos kivitelben **készittetnek. Uri kocsi raktár** rövid idő alatt **felállittatik.**

A nagyérdemü közönség b. pártfogását kérve Kiváló tisztelettel

BORZA IGNÁC

Székesfehérvár.

Széchenyi-utca 81. sz.

(Keszei-féle gyártelep.)

Iszákosság nincs többé!!

Kivánatra bárkinek bérmentve küldünk egy csomag Cozaport. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejti, mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte.

„Igen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hala Isten, teljesen segitett rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Folytonos félelem, aggodalom, és kétségbeesés, szégyen, becstelenség és szegenység közepette éltem! De minek is meséltem volna el másoknak? Nem csodálatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen irányitsa és otthonát, gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?"

Coza a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szégyen és becstelenségtől megmentett, később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömérdek fiatalembert a jó utra és szerenceséjéhez segiteni és sok embernek életét számos évvel meghosszabbitotta.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kivánják, egy próbadagot díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 163.), 71. High Halborn, London, W.C., ANGLIA.

(Levelek 25. fill., levelezőlapok 10 fill.-re bérmentesitendők.)

Értesités.

Értesitem a n. é. közönönséget, hogy 24 év óta fennálló

mázoló műhelyemet

megnagyobitottam és bárminemü **szoba, cim és cimer festészeti munkák készitését elvállalom.**

Szobák, termek, templomok és oltárok, valamint bádogfestészeti munkákat a legdivatosabb kivitelben, tisztán, a legolcsóbb áron készitek.

A t. közönség további szives pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel

GERLITS JÓZSEF

szoba, cimfestő és mázoló 20—16

JÓKAI UTCA 2. SZÁM.

Jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Elsőrangú bútorüzlet.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy **saját műhelyemben készült** asztalos munkákból raktárt tartok a

Kórház-utca 4. sz. alatt (saját ház).

Raktáron vannak: **úri-, háló-, ebédlő-, szalon-, előszoba-** és **konyha-butorok** a legszolidabb kivitelben, melyeknek jóminőségéért felelősséget vállalok.

Főelvem odairányul, hogy ezen szakmában előforduló silány **gyári** munkák által félrevezetett közönség helyben találjon **szolidan készült butorokat.**

Elvállalok továbbá **minta** és **rajz** szerint választott butorok készitését bármily kivitelben, ugyszintén **mindennemü asztalos munkákat** jutányos árakon.

Raktáromat a n. é. helybeli és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlom.

Kiváló tisztelettel

NYÁRI GÁBOR,

52—43 **épület- és butor-asztalos.** 2979

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér 1. sz.

GAZDÁK BIZTOSITÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb föltételek és dijak mellett tüz-, jég- és életbiztositásokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejti ki, érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

3023 52—19

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint **idült bronchitis, szamárhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza után** ajánltatik.

Emeli az **étvágyat** és a **testsulyt,** eltávolitja a **köhögést** és a **köpetet** és megszünteti az **éjjeli izzadást.** — Kellemes szaga és jó ize miatt a **gyermekek is szeretik.** A gyógyszertárakban üvegenkint **4** koronáert kapható. — **Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva:**

2967 **F. Hoffmann-La Roche & Co.** vegyészeti gyár **Basel** (Svájcz.) 52—45

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYAR

Kronsteiner Károly

Bécs, III., Haupstr. 120., saját házában.

Kivánatra ingyen próba, mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle uj zománc. Homlokzat-festéke hatós. védve.

Ötven különböző minta, vizzel keverhető, mosható, viharmentes, tüzálló, zománcozott, csak egyszerü mázolás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállitja cs. és kir. uradalmak, katona- és civilintézőségnek, vasutaknak stb. **Minden résztvett kiállitáson első dijjal jutalmazva.** Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. **Egy négyzetméter ára 2½ kr.** Meglepő eredmény. **Homlokzat-festék,** viharmentes, mészben oldható, 49 minta olajfestékkel azonos. Kgr.-ja **12 kr.-tól** följebb.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000029